

Saločių „kultūros kavinė“: kūrybos vakaras

Pamažu renkasi žmonės. Prieš susėdami šnekučiuojasi, lėtai apžiūri fotografijas – šiandien atversimos parodos. Ne vieną užplūsta prisiminimai, vaizdiniai. Kai kurie akimirkai nugrimzta... Vėl išnyra, dalijasi šios dienos įspūdžiais. Bet kiek kitaip nei kaskart. Ramiau, apgalvodami, atkreipdami dėmesį į detales – kasdienybės poeziją...

Idėja surengti meno vakarą, pripažino Pasvalio kultūros centro Saločių skyriaus administratorė Andrėja Gričiūtė, gimė prie puodelio kavos. Saločių bibliotekoje kartu su bibliotekininkėmis Daiva Jonėnaite ir Diana Kraptavičiene bei skulptoriumi Valiumi Remeika vartant senas fotografijų knygas...

Kotryna KRAPTAVIČIŪTĖ

Tokia, ramiai plaukianti, šilta, – ir suplanuotoji pavakarę. Tarsi kultūros kavinėje. Gal ištis kada miestelyje duris atvers tokia vieta? Šis vakaras – lyg užuomazga. Laisvas, tarsi nieko nepažinotum. Jaukus, tarsi pažinotum visus...

Fotografijų paroda „Atspindžiai ir šešėliai“

Sienos jau nuauksintos rudens gaisų... Jas puošia Saločių Šv. Juozapo parapijos klebono Nerijaus Papirčio fotografijų paroda „Atspindžiai ir šešėliai“. Klebonas, sako, kuklinosi... Bet po vieno kito pokalbio paroda lankytojams atverta bei palydėta žodinės kūrybos, muzikos.

„Atspindžiais ir šešėliais“ grožėjosi ir anykštėnai. N. Papirtis, prieš tapdamas Saločių parapijos klebonu, vikaravo Anykščiuose. Šioje vietoje ir užgimė įkvėpimas. Kur miškai, šilai, kalvos... Ir dangų liečiantys Šv. Mato bažnyčios bokštai. Gamtos apsupty, ramybė jis atrado ir meninį santykį – kilo noras fotografuoti, žvelgti įdėmiau. Iš pradžių tik sau, vėliau – dalintis ir su kitais.

Gyvenant Anykščiuose, kalbant su muziejininkais, kultūros žmo-

nėmis, kilo mintis perleisti poemą „Anykščių šilelis“ – iliustruojant fotografijomis. Dienos šviesą ji naujai išvydo pavadinimu „Vis kitoki bal-seliai. A. Baranauskas: įvairiakalbis „Anykščių šilelis“ (jame – poema lietuvių ir dvidešimčia užsienio kalbų, taip pat – ir mūsų klebono fotografijos). Rinkinį galima įsigyti tik nuvykus į Anykščių Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinį muziejų, bet autorius vakaro svečiams suteikė progą paverstyti knygą bei pasikalbėti apie josios atsiradimą.

Fotografijų paroda – dviejų dalių: gamtos impresija ir meninis žvilgsnis į bažnytinę architektūrą. Tai – proga mums artimiau pažinti ir patį kleboną N. Papirtį. Juk menas ypatingu būdu atliepia žmogaus dvasią, simboliais rodo tai, kas viduje...

Autorius pripažįsta, jog fotografijoms taikyta tik minimali korekcija, vaizdas neperkurtas kompiuterinėmis programomis. Bene didžiausias darbas – laukimas, kantrybė fotografuojant, bandymas iš naujo... daugelis nuotraukų kurtos taikant ilgą išlaidymą (paprastai tarant – nuspaudus mygtuką, tenka palaukti, kol pamatysis vaizdą. Ir jis, be to, ne visad atitinka tai, ką pamatei vaizduotėje...)

Didžioji dalis parodos – Šv. Mato bažnyčios – jos kolonų ir užkaborių – ir Marijos Anortės Mackelaitės vitražų fotografinės impresijos. Autorius pasakoja fotografuodavęs naktimis – po vidunakčio. Šiuose vaizduose – tai, ko daugeliui gyvenime gal ir ne teks pamatyti... Juk vien dvasininkai turi raktus į paslaptinę šventovės pasaulį – naktį lankytojams paprastai užvertą. Tokiu laiku Anykščių bažnyčia apšviesta iš išorės ir, nušėliuvus miesto bruzdesiui, galima „įsiklausyti“ į naktį nušvintantį didingą vitražų gaudesį – ne tik regą, bet ir širdį užgniaužiantį...

Autorius, pats būdamas dvasininkas, šia paroda norėjo pažvelgti į bažnyčią ne tik kaip į sakralią, bet ir į meno

Eilėmis bei proza dalijosi kūrėjos iš Saločių: Justė Kačerauskaitė, Valerija Pelegrimaitė-Jurgilienė, Simona Židonytė.

šventovę – parodyti, kokia ji turtin-ga, graži... Tai – meninis sąlytis su sakralumu.

Kuriančių kraštiečių vakaras

Apžiūrėjus parodą, Andrėja dalinosi įspūdžiu: „Buvau šokiruota, perskaičiusi vieną rankraštį, kad būtų Bažnyčia atnaujino tradiciją ir leido statyti dramas. Tai verčia susimąstyti, jog menas visad buvo reikalingas žmogaus sielai, dvasiai ir puoselėti moralinėms vertybėms, kurias šiandien turime branginti.“ Mintimis to, kokią prasmę žmogui turi menas, kūryba, dalijosi Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos Saločių kaimo

lio... Klausytojams – smalsaus džiugėsio. „Aš vis dažniau žvelgiu į tolį, / į sraunią upę, / vieškelio medžius. / Atsidūstu / ir pagalvoju: / Kodėl vienvietė lanko mus? / Kokia prasmė yra gyvybės? / Tai laimė, džiaugsmas, / o gal vargai? <...> Gyvybės formulę kuriesi pats. <...> Likimas nesiųstų to, / ko negalėtų pakelti pats žmogus“, (laisvas citavimas) – poetiškai klausė Simona.

Taip pat netikėtai nudžiugino Valerijos Pelegrimaitės-Jurgilienės poetinis talentas. Visai neseniai Saločiuose grožėtasi jos vyro Vyganto Jurgilo medžio darbais, o tądien skambėjo švelnios, jautrų gamtos įspūdį per-

bios, nežabotos, kančią ir viltį dainuojančios eilės: „...kiek ten mūsų tarp instinktų ir geismo? / Ir kas jei tie, kur klydo / iš esmės buvo teisūs? <...> Neprašau atsakymo, / man tik klausimas būtinai. <...> O aš rūkiau ir tikėjau <...> tu vertas lygiai tiek kiek davei kitiems. <...> Reikia kūno, geismo ir vandens. / Reikia kas pasitiks ir kas paleis. / Mes jauni, kol galim. / Ir gyvi – kol reikia. / Broli, juk niekas dar nesibaigia. / Reikia kūno, geismo ir vandens.“ (laisvas citavimas)

Andrėja, perskaičiusi eilėraščių, palydėtą garsių plojimų, tarė: „Su mumis autoriaus nebuvo dėl vienos

Nerijaus Papirčio fotografijos parodos „Atspindžiai ir šešėliai“ fragmentas.

bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė D. Jonėnaite. Ji Pauliaus Širvio žodžiais tarė: „Poezija – visų pirma – svajonė, jausmas ir muzika, meilė ir neapykanta, apmaudas ir ilgesys, nuoširdus vaiko juokas ir mąstančio žmogaus sarkazmas, verksmas su ašarom ir ašaros be ašarų... Visa, kas žmogiška, ir yra poezija.“

Taip mintimis nusikėlėme iš vaizdinio meno į žodinę kūrybą...

Šis renginys, fotografija ir muzika apipinti skaitymai parodė salotiečiams, kiek kuriančių žmonių yra šalia... ir paragino kūryba dalintis.

Pirmoji skaičiusi – Simona Židonytė. Kaip vedėja pripažino – tik feisbuke sužinojusi apie kraštietės poetinį talentą... Simonai šioji scena – debiutinė. Tad būta malonaus jaudu-

teikiančios josios eilės: „Suveltos medžių kasos, / plaukuos šerkšna, ne rasos. <...> Pilkus laukus juodi arimai raizgo. / Virš jų – juodi varnai su lietumi kovoja. <...> šypelėjo saulė. / Nors ir su baime, į žemę pažiūrėjo. / Ten raudonai, čia geltonai. / Kiek daug mažų saululių žemėje pasėjo! / Geltoni lapai – vasaros laiškai“ (laisvas citavimas).

„Darbo“ skaitytojams jau pažįstama salotietė Justė Kačerauskaitė, dabar jau studentė, pasidalijo savos kūrybos prozos kūriniu. Justės rašymo stilius – pagavus, įtraukiantis, siužetai – šmaikštūs, verčiantys permąstyti, kokia gi ištis yra riba tarp fantazijos ir realybės. Juk kartais elgiamės tarsi ne šio pasaulio gyventojai. Ir pasakų siužetai kartais atrodo tokie artimi... Istorijos „Įšgelbėjimas“ vingiai sukasi nuo moters rankinės simbolikos, kaip visa įtraukiančio chaoso, ir šeimos, visuomenės santykių atspindžių – kaip kilęs erzelis lengvai mus įtraukia ir verčia pamiršti tikrovę...

Skaičiau ir aš. Sykį it kas gerklę surakino. Juk brangiausi man eilėraščiai parašyti ten, kur gyvenu. Kartais atrodo, kad toji vieta – pati savaime poetiška. Širviškai tarant – meilė, ilgesys juk ir yra poezija...

Širdį prikaustė nuaidėjusios gru-

priežasties – vėl jis gamina, vėl yra virtuvės šefas. Ruslanas Puskepanis, aišku, nelabai žino, kad eilėraščių perskaičiau jums... Tačiau svajonė virsta realybe ir netrukus dienos šviesą išvys eilėraščių rinkinys. Pristatymas, tikimės, vyks Saločių kultūros namuose.“

Poetinių žodžių keitė muzikos kalba... Aktorius, garso ir šviesos meistras Juozas Muliaučius, svečias iš Pasvalio, atliko savo kūrybos bei žinomų poetų tekstams sukurtų dainų. Savuoju muzikiniu žvilgsniu – laisvai džiazuojančiu ir nebijančiu suabejoti tuo, kas įprasta – įpūsdamas veržlaus, jauno vėjo.

Kęstutis Krencius bei Rimas Kunickas – svečiai iš Naujosios Akmenės bei Šiaulių, ištikimi Saločių draugai ir kolegos, savąja muzika dalinosi šviesaus liūdesio kupina patirtimi... Ilgesys, meilė ir praradimas – tik atspalvis vyriškų balsų paslapties. Ir laužo spragesį, naktigonę menančių stygų grubaus švelnumo...

Tarsi teatrines užuolaidas užtraukus – iki kito pasakos gimimo – atsidūstu Andrėjos įspūdžiu: gėsta žvakės, styga nutyla. Šešėliai krenta ant fotografijų ir palydi tolstantį žiūrovą...

Aidos GARASTAITĖS
nuotraukos

Saločių šv. Juozapo parapijos klebonas Nerijus Papirtis dalinasi meninės fotografijos įspūdžiu.

Į meno vakarą rinkosi miestelio žmonės, mokyklos bendruomenės atstovai – kiekvienas, prijaunantis artimo kūrybai.